

תת"ע 7308/05/20 - מדינת ישראל נגד לוי ליבוביץ' טל

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 7308-05-20 מדינת ישראל נ' לוי ליבוביץ' טל
תיק חיצוני: 90513711425

לפני מאשימה	כבוד השופטת מיכל דויד מדינת ישראל ע"י עו"ד אייל סמואל, עו"ד איציק אמיר, עו"ד יובל שלום, עו"ד עדי נויפלד
נגד נאשמת	לוי ליבוביץ' טל ע"י באי כוחה- עו"ד יוסף יעקובי, עו"ד תומר גונן, עו"ד ערן בר אור, עו"ד כפיר דור, עו"ד רון מייסטר, עו"ד מירי טופור

החלטה

1. לפניי בקשת המאשימה, לקבלת חוות הדעת מטעם ההגנה, וזאת בטרם יעידו מומחי המאשימה, בהתאם לסעיף 83 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) - התשמ"ב, 1982 (להלן: "**החסד"פ**").
2. בתאריך 10.08.19, צולם רכבה של הנאשמת (להלן: "**המשיבה**") באמצעות מערכת א'3, כאשר יוחסה לה מהירות של 125 קמ"ש, מקום בו המהירות המותרת לא תעלה על 90 קמ"ש.
3. בדיון שהתקיים ביום 22.06.20, כפרה הנאשמת במיוחס לה, וכן באמינותה של המערכת, באמצעות באי כוחה, תוך שהוגשה הודעת כפירה מפורטת בכתב. בהתאם לכך, התיק נקבע לשמיעת ראיות וכיום הוא נמצא בשלב פרשת התביעה.

טענות הצדדים

4. לטענת המאשימה, ברשימת העדים מטעמה ישנם מספר מומחים, אשר חתומים על חוות דעת מקצועיות, ואשר צפויים להעיד, ובכלל זה היצרן, הזכין, מהנדס הטכניון, מומחה מטעם אבטחת מידע ומהנדס אלקטרו מגנטיקה. מאחר שבית המשפט יידרש להכריע בין מומחי המאשימה לבין המומחים מטעם ההגנה, טוענת המאשימה כי יש להעביר לידיה את חוות דעת ההגנה, על מנת שתוכל להיערך מראש. לטענת המאשימה, יש בכך היגיון, מאחר שכאשר יעידו מומחי המאשימה, הם יוכלו להתייחס לטענות מומחי ההגנה, במיוחד בנסיבות בהן המחלוקות בתיק הינן שאלות שבמומחיות.
5. עוד נטען, כי מדובר בהיקף נרחב של חוות דעת, עם נספחים רבים, שעניין סוגיות טכנולוגיות מורכבות,

על כן ראוי לצמצם אלמנטים של הפתעה, שיובילו לסרבול וקושי בהבנת התמונה המלאה.

6. המאשימה מסתמכת בבקשתה על הוראות סעיף 83 לחסד"פ, לפיו רשאי בית המשפט, לפי בקשת תובע לצוות על הנאשם או סנגורו, לאפשר לתובע לעיין בכל זמן סביר בכל חוות דעת בכתב שהנאשם מתכוון להביא לפני בית המשפט כראיה. לטענת המאשימה, "זמן סביר" להעברת חוות דעת ההגנה למאשימה, הוא עובר לעדות העד המומחה מטעם המאשימה, וזאת בהתאם להלכה הפסוקה, ולשם כך מפנה לע"פ 842/85 יוסף הרנוי נ' מדינת ישראל מב(4) 245 ולע"פ 3396/09 יהודה אלהיב נ' מדינת ישראל (5.9.11).

7. עוד נטען, כי חוות הדעת מטעם מומחי המאשימה הועברו להגנה כבר לפני מספר חודשים, ועל כן חוות דעת ההגנה אמורות להיות מוכנות בשלב זה של הדיון.

8. על כן, על מנת לייעל את הדיון בנקודות שבמחלוקת, ובכדי שמומחי המאשימה יוכלו להגיב במהלך עדותם באופן ענייני לטיעונים בחוות הדעת מטעם ההגנה, טוענת המאשימה כי יש להיעתר לבקשה.

9. לחילופין, טענה המאשימה כי ככל וטרם גובשה באופן סופי חוות דעת מטעם ההגנה, היא עותרת לקבל את עיקרי חוות הדעת, או עיקרי עדות מומחי ההגנה בהתאם לסעיף 83(א)(2) לחסד"פ וכן כל אסמכתא עליה הסתמך מומחה ההגנה לפי סעיף 83(א)(3) לחסד"פ.

10. ההגנה התנגדה לבקשה, וטענה כי יש לדחותה על הסף.

11. לטענתה, לפי סעיף 83 לחסד"פ, בקשה מעין זו יכולה להיות מועלית רק לאחר שהמאשימה השלימה את חובתה לחשוף את כל חומרי החקירה, בהתאם לפרק ג' לחסד"פ. לטענת ההגנה, לא זו בלבד שהמאשימה הערימה קשיים בחשיפת חומרי החקירה שלא לצורך, אלא שממידע שנמסר להגנה, המאשימה עדיין עוסקת בחקירה ובאיסוף חומרים, ומכאן שעדיין לא גובש מלוא חומר הראיות מטעמה, ועל כן, אין להיעתר לבקשה.

12. עוד נטען, כי הפסיקה אליה הפנתה המבקשת היא בבחינת אמירת "אוביטר" בבית המשפט העליון, אשר חוטאת להליך הפלילי.

דיון והכרעה

13. **השאלה שבמחלוקת- האם יש להורות לב"כ הנאשמת להעביר למאשימה את חוות דעת ההגנה בשלב זה?**

14. **שאלות הביניים:**

א. האם כבר קיימת חוות דעת בידי ההגנה?

ב. האם נתקבלו אצל ההגנה כל חומרי החקירה?

עמוד 2

15. לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה, בכוונתי לדחות את הבקשה, ואנמק.

16. סעיף 83 לחסד"פ קובע, כהאי ליסנא:

"83(א) בית המשפט שהוגש לפניו כתב אישום בפשע או בעוון, רשאי - לפי בקשת התובע - לצוות על הנאשם או על סניגורו -

(1) לאפשר לתובע לעיין בכל זמן סביר בכל חוות דעת בכתב או בתעודת רופא, שהנאשם מתכוון להביאן לפני בית המשפט כראיה;

(2) לערוך בכתב את עיקר תכנה של עדות מומחה, שהנאשם מתכוון להשמיע, ולאפשר לתובע בכל זמן סביר לעיין בו;

(3) לאפשר לתובע להעתיק מסמכים כאמור.

(ב) העיין יהיה במעמד אדם שהנאשם או סניגורו ימנה לצורך זה או בכל דרך אחרת שיקבע בית המשפט.

(ג) מועד העיין ומקומו יהיו כפי שיקבע בית המשפט, ובלבד שמועד העיין יהיה לאחר שניתנה לנאשם או לסניגורו - לפי בקשתם - האפשרות לעיין בחומר החקירה לפי סימן ג'."

17. הדין **מאפשר** לבית המשפט, לפי בקשת תובע, לצוות על נאשם, לאפשר לתובע לעיין, בכל זמן סביר, בחוות דעת בכתב שהנאשם מתכוון להגיש לבית המשפט או לעיין בעיקרי תוכנה של עדות מומחה אשר יערכו בכתב. זכות העיין של התביעה בחומר של הנאשם מוגבלת אך לחוות דעת של מומחה או תעודת רופא אשר בכוונת הנאשם להגיש במהלך המשפט (בש"פ 6695-11 **מדינת ישראל נ' פלוני** (27.9.11)).

18. בע"פ 842/85 **יוסף הרנוי נ' מדינת ישראל** מב(4) 245, נדונה טענת המערער לפיה שגה בית משפט קמא בהתירו הבאת ראיות נוספות במשפטו, שנועדו לסתור את טענות ההגנה. בית משפט העליון דחה את הטענה וקבע כי לו בית משפט קמא לא היה מאפשר הבאת ראיות מטעם המדינה היה מוותר על בירור שיפוטי נאות בנקודה המהותית והמרכזית של המשפט, על יסודה נקבעות מידת אחריותו הפלילית של המערער. בהקשר זה נקבע כי:

"חוות-דעת מקצועית - אשר הנושא בו היא דנה נתון במחלוקת כנה ועניינית בין המומחים - אינה יכולה להפוך לבלעדית רק בשל כך שהסניגוריה (או התביעה, הכול לפי העניין) גיבשה את קו הטיעון שלה בשלב כה מאוחר, עד שהיה בכך כדי למנוע היערכות מראש כלפיו על-ידי הצד האחר. המדיניות המשפטית הנכונה, כביטוייה, למשל, בין היתר, בסעיף 83 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, באה להטיל חובת גילוי כדי לצמצם את אלמנט ההפתעה ולאפשר גם לתביעה היערכות נאותה מול תיזה מקצועית של ההגנה. בשינויים הנובעים מן העניין חלה מדיניות שיפוטית זו גם על הסוגיה הדינית המיוחדת שלפנינו".

19. בע"פ 3396/09 **יהודה אלהיב נ' מדינת ישראל** (5.9.11), התייחס בית המשפט העליון לסעיף 83 לחסד"פ, ואישר את קביעת בית המשפט המחוזי, לפיה המונח "זמן סביר" להעברת חוות הדעת של ההגנה- משמעו עוד בטרם יעיד המומחה מטעם המאשימה:

"מקובלת עלי בהקשר זה פרשנותו של בית המשפט קמא להוראת סעיף 83 לחוק סדר הדין הפלילי, המתיישבת עם האמור לעיל:

"הוראת סעיף 83 לחוק סדר הדין הפלילי קובעת כי על נאשם לאפשר לתובע, לבקשתו, לעיין "בכל זמן סביר" בחוות דעת בכתב, שהנאשם מתכוון להביא כראיה. לטעמי, הביטוי "בכל זמן סביר" משמעותו עוד בטרם יעיד המומחה מטעם התביעה, אם יש מומחה כזה בין עדיה, ואשר חוות הדעת מטעם ההגנה מבקשת לסתור את עמדתו... הטעם העומד מאחורי ההוראה, להבנתי, הוא מתן אפשרות בידי מומחה התביעה להתייחס מבעוד מועד לעדות המומחה מטעם ההגנה, ולא רק מתן אפשרות בידי התביעה להתכונן לקראת חקירתו הנגדית של המומחה. מכל מקום, אם לא ניתנה אפשרות בידי מומחה התביעה להתייחס מבעוד מועד לתיזה של מומחה ההגנה, יהיה זה נכון לאפשר לתביעה להחזיר את המומחה מטעמה אל דוכן העדים במהלך פרשת ההגנה, על מנת שניתן יהיה להידרש לבירור הסוגיות שבמחלוקת...".

20. בפסק דין אלהיב הועלו טענות הגנה במסגרת חוות דעת המומחה מטעמה, בסיום פרשת המאשימה, ועל כן לא היה באפשרות המאשימה להיערך לכך מבעוד מועד. נקבע, כי בנסיבות שנוצרו, ראוי להתיר למאשימה להציג את ראיית ההזמה, ולהעיד בשנית את המומחה מטעמה, במטרה להתמודד עם טענה שלא היה באפשרותה של המאשימה לצפות מראש. אמנם הדברים נאמרו ביחס לעדות הזמה ובהקשר לסעיף 165 לחסד"פ, אך נקבע כי במהלך המשפט לא סיפקה ההגנה מענה ברור לשאלה מהותית שעמדה במחלוקת, והאם בכוונתה להגיש חוות דעת מקצועית חולקת מטעמה בסוגיה זו, ועל כן, התנהלות זו היא שהולידה לבסוף את הצורך בראיית ההזמה של המאשימה. כאמור בית המשפט התייחס גם מפורשות לסעיף 83 לחסד"פ.

21. לציין, כי הדבר אינו דומה למקרה שלפניי, ובעיקר לנוכח העובדה כי אנו מצויים בפרשת התביעה.

22. נקודת המוצא לעניין גילוי מסמכים ועיון בהם היא גילוי מרבי ורחב ככל האפשר של המידע הרלוונטי למחלוקת (ע"ע 482/05 משיח נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, (22.12.2005)). נקודת מוצא זו נובעת מן העקרונות הכלליים שעליהם מיוסד המשפט ומן התכלית המרכזית של עשיית צדק אותה מבקש ההליך השיפוטי להשיג, אשר מושתת על חשיפת האמת.

23. חשיפת האמת מותנית בקיום דיון הוגן בו ניתן לפרוש את מלוא התשתית הראייתית וניתן לכל צד האפשרות להתמודד באופן ראוי עם טענות הצד שכנגד. הכללים הדיוניים בדבר חובתו של בעל דין לגלות ולאפשר עיון במסמכים המצויים בשליטתו ובחזקתו אף תורמים ליעילות הדיון ומאפשרים את ניהול ההליך "בקלפים גלויים, כאשר כל צד יודע מראש מהם המסמכים שבידי הצד האחר" (רע"א 4234/05 בנק המזרחי המאוחד נ' פלץ, (14.8.2005)).

24. סעיף 74 לחסד"פ הוא סעיף "גילוי המסמכים" בהליך הפלילי, בדומה להליכי גילוי מסמכים בהליך האזרחי, המעוגנים בתקנות 112-120 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. אלא שבניגוד להליך האזרחי, שבו הליכי הגילוי הם הדדיים, ההליך על פי סעיף 74 הוא חד-סטרי, מהתביעה להגנה (בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' ליאל שיינר (23.1.14)).

25. בהליך הפלילי עומדת לנאשם הזכות להביא גרסתו רק בתום הבאת ראיות התביעה, וקיימת לו הזכות שלא לחשוף את קו הגנתו, זכות הנגזרת מזכות השתיקה (עש(חי') 759/03 ראש ארם יזמות ובניה בע"מ נ' מנהל המכס ומע"מ חיפה (18.5.06)).

26. עוד יצוין, כי אין חולק על כך שזכותו של נאשם לעיין בחומרי חקירה (מכוח סעיף 74 לחסד"פ) או במסמכים רלוונטיים אחרים (מכוח סעיף 108 לחסד"פ), והן זכותה של המאשימה כעולה מסעיף 83 לחסד"פ, היא **זכות יחסית**, אשר לא אחת נסוגה מפני זכויות או אינטרסים מוגנים אחרים, לאחר עריכת איזון בין הזכויות השונות, בחינת מידת הפגיעה בערכים השונים והמידתיות שלה, ובשים לב בין היתר למידת נחיצותו של החומר המבוקש (בש"פ 5881/06 בניזרי נ' מדינת ישראל (7.2.07)).

27. בענייננו, הנאשמת כפרה, באמצעות באי כוחה, בעובדות כתב האישום, וסביר להניח כי יעידו, בבוא העת, עדים מומחים מטעם ההגנה, אשר ינסו לקעקע את אמינות מערכת א'3. במצב דברים זה, בו עומדות על המדוכה סוגיות טכנולוגיות מורכבות, **רצוי היה כי פרשת התביעה תחל לאחר העברת חומרי החקירה לידי ההגנה**, על מנת שזו תוכל להתחיל ולגבש חוות דעת מטעמה. ברם- משלא הועברו מלוא חומרי החקירה לידי ההגנה, לא מתמלאים יסודות הסעיף, ובכללם האמור בס"ק (ג), לפיו- **".. ובלבד שמועד העיון יהיה לאחר שניתנה לנאשם או לסנגורו - לפי בקשתם - האפשרות לעיין בחומר החקירה לפי סימן ג"**.

28. בנוסף, הסעיף נוקט בלשון **"רשאי"**, ומותיר את שיקול הדעת לבית המשפט בדבר **אפשרות** העברת חוות הדעת, **זמן** העברתם, וכן מציין כי בית המשפט יקבע את **אופן** העברת החומרים, בין אם באמצעות **עיון** ובין אם באמצעות **העתקתו**. ואולם- נראה כי תנאי הכרחי לכך נקוב בסיפא של הסעיף- כך שהדברים נכנסים לתוקף לאחר מתן מלוא חומרי החקירה להגנה, כמשמעותם עפ"י סימן ג' לחוק סדר הדין הפלילי.

29. בהקשר זה אפנה לספרו של המלומד י' קדמי, "על סדר הדין בפלילים", חלק שני א', תשס"ט - 2009 אשר מציין כי מועד העיון יהיה רק **לאחר** שהתביעה כיבדה את זכותו של הנאשם לעיון ולהעתקה של חומר החקירה והעמידה לרשותו את חומר החקירה כאמור בסעיפים 81-74 לחסד"פ (עמ' 1020).

30. כלומר, פני הדברים הינם כדלקמן:

א. **תנאי הכרחי**- יש לוודא העברת חומר החקירה במלואו להגנה

ב. **שיקול הדעת**- בית המשפט יהיה **רשאי** לאחר מכן להורות על העברת חוות הדעת. כלומר- אם יוחלט להעבירה, נידרש לבחון את הפרמטרים שלהלן.

ג. **זמנים**- בתוך זמן סביר

ד. **אופן ההעברה**- העתקה או עיון

31. משלא נחצתה המשוכה הראשונה, אין מקום להמשיך ולהפעיל את שיקול הדעת בשלב זה לעניין העברת חוות הדעת **כן או לא, ואם כן- מתי וכיצד**.

32. לעניין טענת ההגנה לפיה המאשימה עדיין עוסקת בחקירה ואוספת חומרים, אינה, כשלעצמה, יכולה לסכל את זכותה של המבקשת לעיין בעדויות מומחי ההגנה, וודאי כאשר אין תימוכין לעניין זה.

33. בהקשר זה אפנה גם לת"פ 385/98 מדינת ישראל נ' חברת טגר בע"מ (9.9.01) שם נקבע:

" יש לקבל את הבקשה. כפי שעולה מהודעת ב"כ המאשימה מיום 9.8.01, המאשימה

העבירה את כל חומר החקירה אשר היה מצוי בידי הרשות להגבלים עסקיים, לנאשמים. כמו כן, עולה מההליכים הממושכים שהתקיימו בפני בית המשפט בעניין זה, שהמאשימה העמידה לעיונם של ב"כ הנאשמים את כל חומר החקירה שצוותה להעמידו לעיונם, ואף מעבר לכך - גם חומר שנקבע על ידי בית המשפט כי איננו חומר חקירה. בהודעת המאשימה מיום 9 לאוגוסט תיארה המאשימה את החיפוש שנעשו על ידיה על מנת לאתר את מכתבו של מר בני כהן, וכי עד כה לא נמצא מכתב זה. עוד נכתב כי, המאשימה תמשיך במאמצים לאתר את המכתב. מתגובתם של ב"כ הנאשמים מיום 29.8.2001 אני מבין שמכתב זה לא הומצא לנאשמים עד היום, ומסתבר כי לא נמצא. בנסיבות אלה, העובדה שלא עלה ביד המאשימה לאתר את אותו מכתב, אין בה כדי לסכל את זכותה לעיין בעדויות מומחים של הסגוריה".

34. ואולם, במקרה דנן אין המדובר במסמך זוטא אשר לא נתקבל בידי ההגנה, אלא בחומרים בהיקף בלתי מבוטל, אשר לגביהם מתנהלים דיונים הן לפני מותב אחר והן לפני מותב זה, ומכל מקום- אין מחלוקת כי "פרק" הדיונים בדבר חומרי החקירה לא תם.

35. באמרת אגב, ברי כי עדיפה האפשרות של חקירת כל עד בצורה מושלמת ו"חד פעמית" ע"י הצדדים, והיעדר הצורך לזמנו שוב, אולם אידאל זה אינו יכול להיות חזות הכל, ולעיתים אין מנוס מכך, למשל במצב בו מי מן הצדדים מקבל לידי, בשלב מאוחר יותר, חומרים כאלה או אחרים, אשר העברתם לא התאפשרה קודם לכן, התעכבה בשל הצורך לקבוע סיווגם כחומרי חקירה או בשל צורך דיוני אחר.

36. לפיכך, ולנוכח האמור לעיל, הבקשה נדחית, בשלב זה.

ניתנה היום, ב' טבת תשפ"א, 17 דצמבר 2020, בהעדר הצדדים.